

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü

Sayı : B100AÇS0110000-010.06.01/832
Konu : Doğum Öncesi Bakım
İzlem Protokolü

19.02.2008

GENELGE
2008/13

Gebelik süresince, doğum sırasında ve sonrasında sağlık hizmetlerine erişilebilirlik, sağlık hizmetlerinden faydalanma, bu hizmetlerin kalitesi ve hizmet sunan sağlık kurumları arasında etkili ve etkin sevk sisteminin bulunması anne ve yenidoğan ölümlerini önlemede önemlidir.

Güvenli annelik; anneye gebelik öncesi, anne ve bebeğe doğum öncesi, doğum ve doğum sonrası bakım ve tedavi hizmetlerinin verilmesi, istenmeyen ve yüksek riskli gebeliklerin önlenmesi, gebelik, doğum ve doğum sonrası komplikasyonların tanımlanması, önlenmesi ve yönetimini kapsayan anne ve bebek ölümlerinin ve komplikasyonlarının azaltılmasına yönelik bütüncül yaklaşımdır.

Doğum öncesi bakım (DÖB) güvenli annelik hizmetlerinin verildiği ilk alandır. Bu dönemde anne adayları tehlike işaretleri ve belirtileri konusunda bilgilendirilmelidir. Gebeliğe bağlı şikayeti olmayan ve/veya sağlık personeli tarafından herhangi bir risk tespit edilmeyen bir gebe için en az dört izlemde verilen kaliteli doğum öncesi bakım; gebelik, doğum ve doğum sonrası dönemde oluşabilecek sorunların sayısını ve şiddetini azaltır. Anemi, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve bebekte oluşabilecek nöral tüp defekti gibi bazı önlenemez hastalıklar bu dönemde teşhis ve tedavi edilmektedir. Bu dönemde ayrıca doğumun yapılacağı hastane ve doğum şekline sağlık personeli ile birlikte karar verilmelidir.

1988–2003 yılları arasında yapılan dört Türkiye Nüfus ve Sağlık araştırması (TNSA) çalışmasına göre DÖB hizmet alma oranı C'den 'e ulaşmıştır. Ancak hizmet kullanımında ve sunumunda bölgeler ve yerleşim yerleri arasında farklılıklar devam etmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve diğer ilgili uluslararası kaynaklardan yararlanılarak gebelere standart bir hizmetin sunumu için Bakanlığımızca öğretim üyeleri ve ilgili meslek örgütlerinden teşkil edilen bir Bilim Kurulu tarafından DÖB protokolü (Ek:1-14 sayfa) geliştirilmiştir. Bu protokole göre;

1. Tüm gebeler tespit edilecek ve ilk izlemde risk değerlendirmesi formu (Ek:2-1 sayfa) kullanılarak değerlendirilecek ve risk durumu belirlenerek izlemlerin nasıl yapılacağı kararlaştırılacaktır.
2. DÖB protokolünde belirtilen muayene ve tetkikler belirlenen haftalarda yukarıda adı geçen form ile herhangi bir risk tespit edilmeyen tüm gebelere, en az dört izlem olarak sunulacaktır. Sağlık personeli tarafından herhangi bir risk tespit edilmesi halinde izlem planı ve sayısı yeniden belirlenecektir. Ayrıca kişinin talep etmesi halinde de daha fazla izlem yapılacaktır.
3. İl düzeyinde sağlık personeli hizmet içi eğitimleri ekli protokol esas alınarak Güvenli Annelik modülü ile yürütülecektir.

Yukarıdaki hususların ilinizde hazırlanacak bir çalışma planı çerçevesinde, ekli protokolün ilinizdeki tüm sağlık kuruluşlarına ve tüm sağlık personeline tebliğ edilerek uygulamaya konulması ve yürütölen çalışmalardan Bakanlığımız Ana-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüđünün bilgilendirilmesi konusunda ilgililere emirlerinizi önemle rica ederim.

Uzm. Dr. Orhan GÜMRÜKÇÜOđLU
Bakan a.
Müsteşar

Ek 1: 14 sayfa Doğum Öncesi Bakım Protokolü

Ek 2: 1 sayfa Risk Deđerlendirme Formu

DAđITIM

A Planı